

Riktlinjer för gödselhantering på gårdar med högst tio djurenheter i Växjö kommun

Antagen av miljö- och hälsoskyddsnämnden 2007-05-08

Hantering och spridning av gödsel kan få inverkan på miljön och därför ska bland annat miljöbalkens allmänna hänsynsregler följas. Enligt dessa är alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd skyldig att vidta de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Kommunerna i Kronobergs län har, inom Miljösamverkan Kronoberg, arbetat fram en policy för lagring av gödsel på gårdar med högst tio djurenheter, utefter vad som bedöms vara möjligt och skäligt enligt miljöbalkens hänsynsregler.

Följande krav bör ställas på gårdar med högst tio djurenheter:

- Gödselanläggning krävs för djurhållning från fem djurenheter¹ med hästar, får och getter. Gödselns torrsubstanshalt är då minst 25-30 %.
- Gödselanläggning krävs för djurhållning från tre djurenheter¹ av övriga djurslag.

Gödselanläggningen ska vara utformad på sådant sätt att det inte sker något läckage från anläggningen och kapaciteten ska åtminstone vara så stor att gödseln kan lagras under perioden då spridning av gödsel utan nedbrukning samma dag är förbjuden (1 dec-28 feb). Vid ny/ombyggnation ska gödselanläggningen ha kapacitet att klara minst sex månaders lagring för att även klara perioder då väderleksförhållanden gör att spridning är olämpligt. I de fall djurhållaren lämnar till annan gödselanläggning kan mindre lagringskapacitet godkännas, såvida den mottagande gödselanläggningen är dimensionerad för den totala mängden gödsel.

Gödseln ska bortskaffas genom spridning på åkermark eller avyttras på annat miljöriktigt sätt exempelvis som jordförbättringsmedel. För anläggningar som undantas från krav på gödselanläggning ska gödseln ändå bortskaffas årligen.

Erhålls kletgödsel i gödselanläggningen är det viktigt att lantbrukaren har spridningsutrustning som klarar att hantera den typen av gödsel så att läckage inte sker vid lastning och utkörning av gödseln.

¹ Djurenheter beräknas enligt förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Bakgrund

Förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket, reglerar gödselhanteringen på alla anläggningar med mer än tio djurenheter. Enligt 6 § i förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket ska alla anläggningar med mer än tio djurenheter ha minst sex månaders lagringskapacitet senast den 1 juli 2005. Riktlinjerna omfattar därför anläggningar med tio eller färre djurenheter.

För verksamheter som inte omfattas av 7 § förordning om miljöhänsyn i jordbruket bör lagringsutrymmena för stallgödsel vara utformade på ett godtagbart sätt med hänsyn till läckage och avrinning från lagringsplatsen. Finns det risk att lakvatten från lagrad gödsel medför olägenhet för människors hälsa eller miljö bör utrymmet vara utformat så ett läckage och avrinning till omgivningen inte sker. Risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön anses särskilt föreligga om ytvatten eller grundvatten förorenas genom avrinning eller läckage från lagringsplatsen. Detta enligt Statens jordbruksverks allmänna råd (2005:1) om lagring och spridning av gödsel m.m. (allmänt råd till 2 kap. 3 § miljöbalken).

Enligt 4 § i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring, undantas jordbruksföretag med högst två djurenheter (i genomsnitt på årsbasis) från kravet på lagringskapacitet i 6 § förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket. Med anledning av detta bör krav på gödselanläggning ställas på anläggningar från tre djurenheter.

Gödseln från hästar, får och getter är ofta väldigt torr, torrsubstanshalt på minst 25-30 %. För dessa djurslag bör därför ställas krav på gödselanläggning från fem djurenheter (jmf Naturvårdsverkets upphävda Allmänna Råd 89:6).

Statens jordbruksverks allmänna råd (2005:1) om lagring och spridning av gödsel m.m. tar bl.a. upp lagringskapacitet för stallgödsel. Enligt denna bör, lagringsutrymmet för stallgödsel i jordbruk eller andra verksamheter, åtminstone vara så stort att gödseln kan lagras under perioder och väderleksförhållanden då spridning är förbjuden eller olämplig eller till dess gödseln kan tas om hand på annat sätt.

Vid lagring av gödsel från djupströbäddar i stallbyggnad t ex ligghallar, får detta inräknas i utrymme för lagring av stallgödsel. Detta framgår av 6 § i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket (gäller från och med 1 januari 2006) vad avser växtnäring.

Riktlinjerna berör inte något om urinbrunnar. Det centrala är att det inte får ske något läckage från gödselanläggningen. För att detta ska uppnås kan det krävas urinbrunn eller flytgödselbehållare i vissa fall, vilket får bedömas från fall till fall.

Inte heller spridningskontrakt berörs. Riktlinjerna pekar på att gödseln ska bortskaffas genom spridning på åkermark eller avyttras på annat miljöriktigt sätt exempelvis till jordförbättringsmedel.